

Aan: de Goudse Adviesraad Sociaal Domein
Per e-mail

afdeling	telefoon	gouda
Maatschappelijk beleid	14 01 82	9 maart 2021
contactpersoon	uw kenmerk	zaaknummer
D.D. Rexwinkel	-	1303424
onderwerp		verzonden
Advies bijzondere bijstand		

Geachte leden van de GASD,

Op 29 januari heeft u het college adviezen gegeven over de concept beleidsregels voor de bijzondere bijstand en zoals te doen gebruikelijk, informeert het college hoe uw adviezen worden betrokken bij de vaststelling van deze beleidsregels. Het college is verheugd dat u positief bent over de voorgenomen wijziging van de beleidsregels van de bijzondere bijstand en bedankt u voor uw constructieve adviezen. U heeft in het totaal 17 adviezen gegeven en nog enkele technische opmerkingen. Voor de leesbaarheid treft u hieronder per advies onze reactie aan.

Advies 1

Om duidelijker tot uitdrukking te laten komen dat maatwerk een uitgangspunt is voor de uitvoering van de Bijzondere Bijstand stellen de GASD & GCR voor om de toelichting van de Beleidsregels Bijzondere Bijstand te beginnen met een algemene paragraaf waarin dit uitgangspunt wordt toegelicht en in het kader wordt geplaatst van de doelstellingen van het Goudse beleid in het sociaal domein.

Reactie:

Uit het advies van de GASD spreekt dat de raad wil benadrukken dat de uitvoering van de bijzondere bijstand in lijn dient te zijn met de uitgangspunten van maatwerk voor inwoners zoals verankerd in het Goudse beleid sociaal domein. Hoewel een toelichting op een regeling daar niet specifiek voor is, kan dit wel context verschaffen. In de toelichting zal een korte inleiding worden opgenomen.

Advies 2

Met artikel 31 krijgen medewerkers die de Bijzondere Bijstand uitvoeren een grotere discretionaire ruimte om naast rechtmatigheid de aanvraag ook te beoordelen op doelmatigheid.

Om ongemotiveerde ongelijkheid te voorkómen, adviseren de GASD & GCR de medewerkers als groep te scholen en om waarborgen voor overeenkomstige toepassing in het werkproces op te nemen; bijvoorbeeld door een aanvraag aan meerdere beoordelaars voor te leggen.

Reactie:

Het advies van de GASD is in lijn met de werkwijze die wordt gehanteerd in de praktijk. Besluiten dienen altijd te worden genomen volgens het zogenaamde 4-ogen principe en dus met collegiale toetsing, verder neemt de kwaliteitsmedewerker steekproeven om te toetsen of besluiten in lijn zijn

bezoekadres:
Huis van de Stad, Burgemeester Jamesplein 1, Gouda

correspondentieadres:
postbus 1086, 2800 BB Gouda
e-mail gemeente@gouda.nl
telefoon: 14 01 82

bijlagen: -

met regelgeving en beleid. Omdat de regels bijzondere bijstand wel flink wijzigen, zal in de werkoverleggen extra aandacht hieraan worden besteed en zullen medewerkers worden getraind.

Advies 3

De effectiviteit en doelmatigheid van de Bijzondere Bijstand staat of valt met samenwerking door de gemeente met het sociaal team en de overige professionele en vrijwillige intermediairs.

De GASD & GCR adviseren:

- korte lijnen met intermediairs;
- actieve communicatie vanuit de gemeente over de veranderingen van de nieuwe Beleidsregels Bijzondere Bijstand ten opzichte van het huidige beleid.

Reactie:

Ook dit advies is in lijn met de uitgangspunten van het Goudse beleid op het sociaal domein en zal zoveel mogelijk in praktijk worden gebracht. Voor onze maatschappelijke partners zullen voorlichtingen worden georganiseerd en verder zullen de beleidsregels worden gepubliceerd zodat iedereen deze kan raadplegen.

Vorm bijstandsverlening

Advies 4

De GASD & GCR adviseren om:

- a) binnen het maatwerk de mogelijkheid te gebruiken voor toekenning van Bijzondere Bijstand in natura;
- b) de vorm waarin de bijstand wordt verleend meer expliciet te formuleren;
- c) terughoudendheid in het toekennen van leningen en de wijze van terugbetalen zowel mondeling als schriftelijk goed met de burger te communiceren;
- d) indien de burger een bijstandsuitkering voor levensonderhoud ontvangt, het bedrag van de (resterende) schuld met toelichting te vermelden op de uitkeringspecificatie.

Reactie:

Onderdelen van dit advies zijn voor een deel al onderdeel van bestaande werkwijze.

- a. *Voor sommige kostensoorten vindt inderdaad toekenning in natura plaats, bijvoorbeeld doordat de gemeente de kosten direct aan de advocaat of bewindvoerder vergoedt in geval van rechtsbijstand of beschermingsbewind. Voor andere kostensoorten kan dit niet. Inwoners die financieel zeer kwetsbaar zijn, worden wel gewezen op de mogelijkheid om bij de non-foodbank ondersteuning in natura te krijgen.*
- b. *De gemeente is het eens met uw advies en dit is ook conform de huidige werkwijze, waarbij de beschikking vermeldt of de bijstand als gift of als lening wordt verleend.*
- c. *Vanzelfsprekend dient per casus steeds afgewogen te worden wat de meest passende vorm van ondersteuning is. Daarbij geldt wel dat zelfredzaamheid het uitgangspunt dient te zijn en dat het soms passend is dat de bijstand als lening wordt verstrekt of dat de cliënt wordt verwezen voor een sociaal krediet*
- d. *Dit is technisch niet mogelijk. De afspraken over een betalingsregeling worden bij aanvang van de lening gemaakt en maandelijks verwerkt. Eenmaal per jaar ontvangt betrokkene vervolgens een overzicht van nog de uitstaande lening en op verzoek kan dit vaker worden verstrekt. Bovendien komt op korte termijn voor cliënten "mijn inkomen" beschikbaar waarmee zij hun eigen uitkeringsdossier kunnen raadplegen.*

Kostensoorten:

Advies 5

De GASD en GCR adviseren om te onderzoeken of met toevoeging van een extra artikel 'Andere kosten' aan hoofdstuk 2 ruimte kan worden toegevoegd voor bijzondere omstandigheden waarin zich noodzakelijke kosten voordoen, maar waarvoor niet het maatwerk van artikel 31 vereist is.

Reactie:

Dit is niet nodig. De beleidsregels zijn een verbijzondering van dit artikel en geen uitputtende lijst. De kern van bijzondere bijstand is geregeld in artikel 35 lid 1 PW. Dit artikel regelt: dat de alleenstaande of het gezin recht heeft op bijzondere bijstand voor zover de alleenstaande of het gezin niet beschikt over de middelen om te voorzien in de uit bijzondere omstandigheden voortvloeiende noodzakelijke kosten van het bestaan en deze kosten naar het oordeel van het college niet kunnen

worden voldaan uit de bijstandsnorm, de individuele inkomensvoet, de individuele studietoelage, het vermogen en het inkomen voor zover dit meer bedraagt dan de bijstandsnorm, De toets die gedaan wordt is of het gaat om noodzakelijke kosten van het bestaan. Toepassing van de maatwerkclausule komt om de hoek als de kosten waarvoor bijstand wordt verleend niet kunnen worden gekwalificeerd als noodzakelijke kosten van het bestaan. De toelichting bij het maatwerkartikel gaat hier duidelijk op in.

Advies 6

Niet alle in artikel 9 genoemde kostensoorten worden door alle burgers noodzakelijk geacht en het artikel omvat ook kostensoorten die cultureel bepaald zijn (zoals koffie en cake). De GASD & GCR adviseren om een formulering te vinden die aan de diversiteit in de samenleving en met name gebruiken van andere culturen recht doet.

Reactie:

Het college is het eens met dit advies en voegt aan artikel 9, lid 2 de volgende zinsnede toe: of een gelijkwaardig alternatief passend bij de culturele of levensbeschouwelijke achtergrond van de overledene.

Advies 7

Bij aanvragen voor (extra) stookkosten doet zich in de praktijk het probleem voor dat huisartsen nogal eens weigeren om een medisch advies hierover af te geven. De GASD & GCR adviseren om nader te onderzoeken op welke manier burgers aan kunnen tonen dat voor hen deze kosten noodzakelijk zijn.

Reactie:

De standaardlijn is dat de GGD gevraagd wordt om advies wanneer een aanvraag voor bijzondere bijstand stookkosten wordt ingediend. Medisch advies van de huisarts is niet nodig. In de communicatie en werkinstructies zal hier aandacht aan besteed worden.

Advies 8

Bij bepaalde persoonlijke beperkingen is de noodzaak van budgetbeheer een permanente situatie. De GASD & GCR adviseren om de periode waarover het vrijwillig budgetbeheer wordt toegekend niet vast te leggen op 1 jaar maar hierin maatwerk mogelijk te maken, zodat deze burgers niet ieder jaar in de stress hoeven te raken.

Reactie:

Sommige inwoners zullen een meer permanente vorm van ondersteuning nodig hebben, dit kan ook budgetbeheer betreffen. Voor het toekennen van bijzondere bijstand voor de kosten daarvan is het echter wettelijk verplicht om periodiek opnieuw de draagkracht van belanghebbende te toetsen. Het college moet in beleidsregels vastleggen wat die periode is. Vanuit dit wettelijk kader is het niet mogelijk om dit meerjarig toe te kennen. In de beleidsregels die nu worden vastgesteld is die periode in principe gesteld op een jaar. Die periode is voor alle aanvragers bijzondere bijstand gelijk.

Advies 9

Een GKB-lening wordt alleen toegekend wanneer er, met het oog op de aflossing, naar het oordeel van de bank voldoende zekerheid is over het inkomen. Een GKB-lening is derhalve geen optie voor burgers met een onzeker inkomen en kan daarom voor hen geen voorliggende voorziening zijn. Derhalve adviseren de GASD & GCR om voor deze groep Bijzondere Bijstand mogelijk te maken.

Reactie:

Dit is ook de standaard werkwijze voor inwoners die niet in aanmerking kunnen komen voor een sociale lening van de gemeentelijke kredietbank. Dit kan zijn omdat een inwoner schulden heeft of een onzeker inkomen, maar er wel noodzakelijke kosten zich voordoen. De bijzondere bijstand staat open voor deze groep mits ze onder de inkomens- en vermogensgrenzen vallen van de bijzondere bijstand.

Advies 10

De GASD & GCR adviseren om in artikel 25 lid 3 tevens te bepalen dat, indien van toepassing, ook de bij dubbele huur gedeelde huurtoeslag voor één woning als bijzondere bijstand kan worden verstrekt.

Reactie:

Dit is eveneens conform het beleid. Bij een dubbele huur heeft cliënt recht op huurtoeslag voor de eerste woning en kan voor de nieuwe woning bijzondere bijstand worden verstrekt ter hoogte van de huurtoeslag voor de maand waarin de dubbele huur zich voordoet. Het artikel stelt dat het gaat over de gebroken maand waarin dubbele huur zich voordoet. Hiermee wordt beoogd om niet langer dan strikt noodzakelijk bijzondere bijstand voor het niet kunnen verkrijgen van huurtoeslag voor de nieuwe woning te verstrekken. Als er meer dan 1 maand dubbele huur aan de orde is, dan dienen daarvoor bijzondere omstandigheden te gelden en dit kan dan op grond van die bijzondere omstandigheden als maatwerk worden opgelost.

Maatwerk:

Advies 11

De gemeente wil bij de toepassing van artikel 31 dat de aanvraag voldoet aan minimaal 2 van de 3 onder lid 1 sub a, b en c genoemde uitgangspunten. Echter, als de 3 genoemde uitgangspunten afzonderlijk van belang kunnen zijn, dan kan naar de mening van de GASD & GCR ook een situatie waarin aan één uitgangspunt is voldaan voldoende grond vormen voor het bieden van maatwerk zoals beoogd in dit artikel.

De GASD & GCR adviseren om artikel 31 lid 2 hierop aan te passen en het woord 'twee' te vervangen door 'één'.

Reactie:

Het college is het met de GASD eens en dit is gewijzigd in artikel 31.

Advies 12

De GASD & GCR adviseren om in de toelichting op artikel 31, de betekenis van elk afzonderlijk lid, te verhelderen: wat is het beoogde doel en hoe komt de gemeente tot een integrale afweging en beoordeling.

Reactie:

Dit is toegevoegd.

Advies 13

De 'kan' bepaling in lid 6 is bedoeld als niet-limitatief qua het soort kosten én als niet-dwingend voor de gemeente.

De GASD & GCR adviseren om de 'kan' bepaling te verduidelijken met de toevoeging in de eerste zin van lid 6 van het woord 'bijvoorbeeld'. Dus: "Situaties waarin maatwerk kan worden ingezet zijn bijvoorbeeld".

Reactie:

Dit is de essentie van een kan-bepaling. In een regeling wordt geen verduidelijking opgenomen dit hoort in de toelichting en die is zoals geadviseerd hiervoor uitgebreid.

Advies 14

De tandartskosten die in de gemeentelijke aanvullende zorgverzekering worden vergoed zijn uitgesloten voor Bijzondere Bijstand. De GASD & GCR adviseren om in de (toelichting van de) Beleidsregels Bijzondere Bijstand te vermelden dat in uitzonderlijke gevallen (bijvoorbeeld gezondheidsproblemen als gevolg van gebitsproblemen) deze kosten in aanmerking kunnen komen voor Bijzondere Bijstand. Dit kan bijvoorbeeld soelaas bieden aan burgers met schuldenproblematiek die (nog) niet zijn opgenomen in een MSNP-traject en zijn uitgesloten van de gemeentelijke zorgverzekering.

Reactie:

Indien een inwoner wegens persoonlijke omstandigheden geen aanvullende verzekering kan afsluiten, wordt indien nodig bijzondere bijstand verleend. Dit is de staande praktijk omdat er dan wel sprake is van onvermijdelijke noodzakelijke kosten.

Advies 15

De beperktere vrijlating van eigen middelen bij de toepassing van artikel 31 is naar de mening van de GASD en GCR niet altijd billijk of zinvol. De GASD & GCR adviseren om te onderzoeken

of bijzondere bijstand voor buitengewone verwervingskosten kunnen worden opgenomen onder de kostensoorten van hoofdstuk 2 van de Beleidsregels.

Reactie:

Gelet op de structuur van de wetgeving is de bijzondere bijstand juist niet toegankelijk voor dergelijke kosten. Het gaat niet specifiek om noodzakelijke en onvermijdelijke kosten maar om kosten gemaakt om hogere maatschappelijke en sociale kosten te voorkomen. Dit advies wordt niet overgenomen omdat juist in deze situaties de maatwerkbeplanning passend is.

Advies 16

De GASD & GCR adviseren de mogelijkheid te onderzoeken om een jongere tussen 12 en 18 jaar de mogelijkheid van een eigen hulpvraag te bieden, bijvoorbeeld als het gevaar bestaat dat de ouder(s) het geld voor iets anders aanwenden.

Reactie:

De zorg van de GASD over dergelijke gezinssituaties is begrijpelijk. Juridisch is dit echter niet mogelijk omdat jongeren onder de financiële verantwoordelijkheid en verplichting van hun ouders vallen. Dit wordt alleen anders als er sprake is van een voogd die de taken van ouders overneemt.

Advies 17

De GASD & GCR adviseren om de aanvragen, toekenningen en afwijzingen voor Bijzondere Bijstand, en met name die voor het maatwerk binnen artikel 31, te monitoren, zodat na verloop van tijd evaluatie mogelijk is van de effectiviteit en doelmatigheid van de Beleidsregels en hierbinnen van het maatwerk.

Reactie:

Toekenning en afwijzingen en buitenbehandelingstelling kunnen worden gevolgd op aantallen. De reden is echter niet uit het systeem te halen en daarvoor zal het specifieke dossier moeten worden gelicht. De jaarlijkse aantallen zijn relatief te hoog om dit mogelijk te maken. Na de invoering zullen de senior en kwaliteitsmedewerker actief sturen op de nieuwe regels en daardoor zal een beeld ontstaan maar het is niet mogelijk om dit vanuit het systeem te monitoren en derhalve harde cijfers te genereren.

Naast de door u naar voren gebrachte adviezen heeft u ook nog enkele technische opmerkingen gemaakt. Ook hierop ontvangt u onze reactie.

Opmerking 1.

De toegekende bijzondere bijstand wordt verhoogd met de loonbelasting en premies volksverzekeringen, conform artikel 35, lid 5 Pw. Naar de mening van de GASD & GCR dient te worden voorkómen dat deze brutering in latere jaren doorwerkt naar eventuele toeslagen.

Reactie:

Bijzondere bijstand is een onbelaste vergoeding. Brutering is in principe niet aan de orde voor deze vorm van ondersteuning. Waar dit wel speelt, is de gemeente gehouden om de wet toe te passen en zijn dergelijke effecten niet altijd te voorkomen.

Opmerking 2

Artikel 3 lid 7, eerste bullit: De GASD & GCR interpreteren de tekst zó dat de afwijking van de algemene draagkrachtbepalingen geldt voor zowel burgers die in een schuldhulpverleningstraject van de WSNP zitten als voor burgers die in afwachting zijn van een dergelijk traject.

Reactie:

Deze interpretatie is onjuist. Voor het toekennen van bijstand is het noodzakelijk om draagkracht te berekenen. Voor inwoners met schulden kan dit pas plaatsvinden als er sprake is van een vastgestelde regeling omdat dan het besteedbaar inkomen helder is. Dit is van belang voor inwoners met een inkomen boven de inkomensgrens bijzondere bijstand

Opmerking 3.

De bepaling dat de woonkostentoeslag meetelt voor de draagkracht (artikel 3, lid 6 en tevens de adviesvraag dd 17 november 2020, pag. 2 onder 1. Draagkrachtregels) vereist nadere onderbouwing. De woonkostentoeslag is als Bijzondere Bijstand ter vervanging van huurtoeslag; en huurtoeslag telt ook niet als draagkracht

Reactie:

De systematiek is iets anders. Woonkostentoeslag is geen draagkracht maar de draagkrachtberekening is voor een woonkostentoeslag anders dan voor de overige ondersteuning bijzondere bijstand. In tegenstelling tot de reguliere draagkrachtregels wordt voor toekenning van een woonkostentoeslag al het inkomen boven de 100% van de bijstandsnorm meegeteld als draagkracht. De woonkosten die niet kunnen worden betaald uit dat inkomen, kunnen als toeslag worden toegekend. Huurtoeslag is een voorliggende voorziening en als die wordt toegekend, wordt dat bedrag in mindering gebracht op de toeslag. Is er geen huurtoeslag dan geldt dat de feitelijke woonkosten min de zogenaamde basishuur als woonkostentoeslag kunnen worden verleend.

Opmerking 4

In artikel 28, lid 2 en artikel 29, lid 2 wordt gesproken over een berekeningsformulier. Burgers of intermediairs willen kunnen inschatten of aanvragen van Bijzondere Bijstand zinvol is. Daarom geven de GASD & GCR in overweging om de formules waarmee wordt berekend of een huurder of eigenaar in aanmerking komt voor Bijzondere Bijstand toe te voegen.

Reactie:

De gemeente biedt inwoners de tool bereken-uw-recht voor een globale voorzieningencheck. Als inwoners en intermediairs een inschatting willen maken of het aanvragen van bijzondere bijstand voor woonkostentoeslag zinvol is, kan de rekentool van de belastingdienst worden gebruikt.

De berekening van de woonkostentoeslag is hier namelijk op gebaseerd:

<https://www.belastingdienst.nl/rekenhulpen/toeslagen/>

Als het totale gezinsinkomen lager is dan de bijstandsnorm vermeerderd met de berekende woonkostentoeslag, kan er recht zijn op bijzondere bijstand voor een woonkostentoeslag. Hieraan kunnen echter geen rechten worden ontleend omdat voor het recht op bijzondere bijstand breder wordt gekeken naar de mogelijkheden van het individu, diens draagkracht en de noodzakelijkheid van de kosten.

Met vorenstaande heeft u een inhoudelijke reactie ontvangen op de door u uitgebrachte adviezen en gemaakte opmerkingen. Wij danken u hartelijk voor dezen en mochten er ondanks deze brief nog vragen zijn, dan vernemen wij die graag.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Gouda,
de secretaris a.i., de burgemeester,

B. van Spréw

mr. drs. P. Verhoeve